

KOMUNIKAT

Warszawa, 30 stycznia 2025 r.

Komunikat Prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania ze spotkania online w sprawie założeń do ustawy o rzeczniku praw uczniowskich, prawach i obowiązkach ucznia

W spotkaniu, które miało miejsce 30 stycznia 2025 r., uczestniczyli Pani Paulina Piechna-Więckiewicz Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, Pan Kacper Lawera Dyrektor Departamentu Komunikacji, przedstawiciele związków zawodowych, w tym KSOiW NSZZ „Solidarność”: Waldemar Jakubowski, Krzysztof Wojciechowski oraz Tomasz Gryczan.

Dyrektor Lawera na początku stwierdził, że chciałby do końca tygodnia zarejestrować „projekt” zmian w konkretnych ustawach w Rządowym Centrum Legislacji, by można je procedować dalej i poddać konsultacjom społecznym. W swojej wypowiedzi skoncentrował się na aspekcie ochrony prawnej nauczycieli, którą ministerstwo zamierza wzmocnić, wprowadzając zmiany ustawowe. Mają one zawierać katalog praw i obowiązków ucznia wraz z sankcjami w razie nieprzestrzegania obowiązków. Przedstawiciele MEN podkreślali, że zależy im nie tylko na ochronie praw uczniów, ale przede wszystkim na uświadamianiu uczniom ich obowiązków. Rzecznik Praw Ucznia (RPU) ma funkcjonować w każdej szkole, być nauczycielem i otrzymywać dodatek zadaniowy w wysokości określonej przez ministra i niewchodzący w skład wynagrodzenia średniego. Wzmocnieniu ma ulec też rola wychowawcy w odniesieniu do usprawiedliwień nieobecności uczniów na zajęciach - w razie, gdyby nieobecności nieusprawiedliwione przekroczyły 25%, nauczyciel może odstąpić od klasyfikacji takiego ucznia.

Na spotkaniu uzgodniono, że ochrona nauczycieli jako funkcjonariuszy publicznych, powinna zostać wpisana do Kodeksu Karnego, a przepisy szczegółowe do Karty Nauczyciela. Nie będzie tworzona nowa ustawa, ale zmieniane przepisy obecnie obowiązujących aktów

prawnych. Zostanie także rozwiązany problem pełnoletnich uczniów w odniesieniu do ich uprawnień w zakresie dostępu do informacji, np. o ocenach.

Nie przedstawiono natomiast żadnych konkretnych informacji, jak miałyby funkcjonować Rzecznik Praw Ucznia w obecnym systemie oświatowym.

Przedstawiciele ministerstwa nie byli też w stanie odpowiedzieć na pytanie związkowców, co do celowości powołania tego urzędu. Związki zawodowe jednogłośnie skrytykowały powoływanie ustawową RPU, nawet jeżeli będzie on umocowany w ustawie Prawo oświatowe. Na pytanie, jaki byłby zakres kompetencji RPU, ministerstwo nie było w stanie odpowiedzieć. Nie wyjaśniono również, czy RPU miałyby mieć uprawnienie prokuratorskie, sędziowskie, czy udzielałby kar nauczycielom lub podejmował decyzje w zakresie ostatecznego rozstrzygnięcia w przypadku sporu ucznia z nauczycielem.

Pani minister Piechna – Więckiewicz stwierdziła natomiast, że uczniowie, będąc najsłabszym ogniwem w systemie szkolnym, potrzebują RPU, co spotkało się ze zdecydowanym sprzeciwem przedstawicieli związków zawodowych. Przedstawiła także założenia, że instytucja Rzecznika Praw Ucznia zatrzyma odpływ uczniów ze szkolnictwa publicznego do prywatnego oraz zmniejszy liczbę spraw rozpatrywanych w komisjach dyscyplinarnych. Związkowcy wyrazili jednoznaczną wątpliwość, co do słuszności tych założeń.

Reasumując, nieznane są konkretne rozwiązania prawne. Ministerstwo chce wzmocnić ochronę nauczycieli, ale za cenę wprowadzenia rzecznika praw ucznia, czyli jeszcze jednej instytucji represyjnej wobec pracowników oświaty. Wydaje się, że nie bez znaczenia jest fakt, iż kierownikiem projektu jest dyrektor departamentu komunikacji, odpowiadający za politykę informacyjną ministerstwa.

Wobec braku konkretów dotyczących powołania RPU jesteśmy przeciwni powoływaniu tej instytucji.

Przewodniczący KSOiW

Waldemar Jakubowski